

APIE ERKES

Erkės priklauso voragyviams ir yra gausiausia jų grupė. Daugumai erkių reikalingas kitas gyvas padaras, nes maitinasi krauju. Prisisiurbusi kraujo erkė gali išgyventi labai ilgai. Laboratoriniai tyrimai parodė, kad vieną kartą pasimaitinusios erkės be maisto gali išgyventi iki 4 metų. Suaugusi erkė padeda nuo 500 iki 5000 kiaušinėlių, iš kurių išsiritą lervas. Visas vystymosi ciklas trunka 3–4 metus. Kiekvienoje vystymosi stadijoje erkėms būdinga vienkartinė mityba. Europinės miško erkės akių neturi, savo aukas atskiria iš kvapo bei skleidžiamos kūno šilumos.

ERKIŲ SUKELIAMOS LIGOS

Lietuvoje populiariausios erkių pernešamos ligos yra erkinis encefalitas ir Laimo liga.

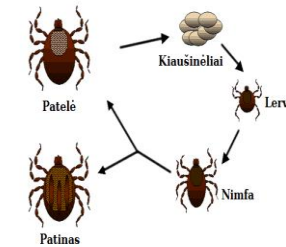
Erkinis encefalitas (EE) - arboviruso sukeliama liga – klasikinė gamtinė židininė infekcija. EE yra viena iš svarbiausių virusinių žmogaus centrinės nervų sistemos infekcijų, kuriai būdingi liekamieji reiškiniai, kartais sukeliantys invalidumą.

Asmuo, užkrėstas EE virusu, praėjus dviem ar trim savaitėms po erkės įkandimo, gali pajusti panašius į gripo simptomus: galvos skausmą, nedidelį karščiavimą ir maudžiančius kūno skausmus. Šie simptomai trunka apie savaitę. Kas trečiam užkrėstajam asmeniui virusas gali išplisti, pasiekti smegenų dangalus ir smegenis.

Specifinio gydymo nuo erkinio encefalito nėra. Šis susirgimas yra gydomas tik simptomiškai, antibiotikai neveiklūs.

ERKĖS – KODĖL REIKĖTŲ SAUGOTIS

Daugelis erkių rūšių pavojingos gyvūnams, žmonėms, nes platina infekcines ligas: kaip erkinis encefalitas, boreliozė, plačiau žinoma kaip Laimo liga, anaplazmozė (anksčiau vadinta erlichioze), babeziazė, erkinė dėmėtoji šiltinė, Marselio karštligė, tuliaremija bei kitomis.

VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

VSPC Egita Baltrušaitienė

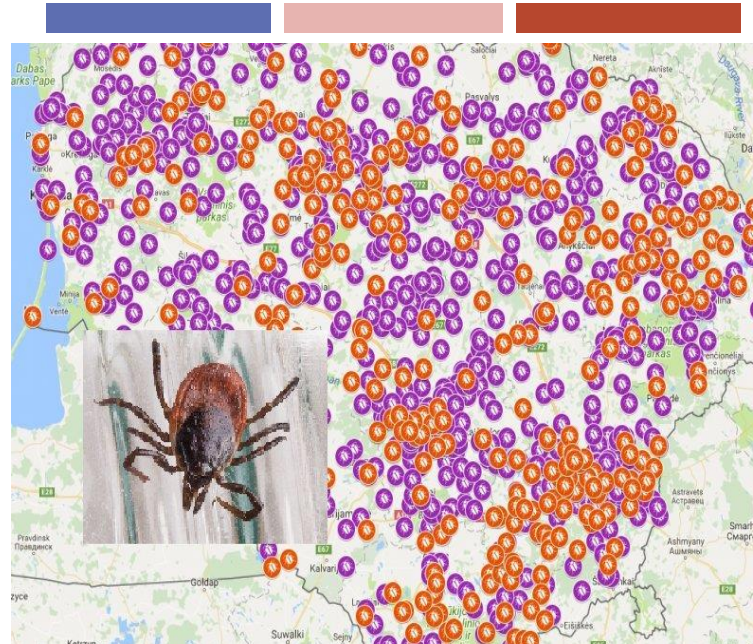
STATISTIKA

ULAC duomenimis, 2019 metų sausio–lapkričio mėnesiais Lietuvoje registruota apie 700 EE atvejų, kai kasmet vidutiniškai susergera 470 asmenų. Kasmet nuo EE miršta 2–3 asmenys. 2019 m. iki lapkričio mėn. registruoti šeši atvejai, mirusiųjų vidutinis amžius – 72 m., visi buvo nepasiskiepiję.

Lietuvoje Laimo liga (LL) kasmet vidutiniškai susergera 2600 asmenų. 2019 m. sergamumas šia liga padidėjo ir preliminariai yra registruota virš 3000 atvejų.

Boreliozė [Laimo liga] - sukelia bakterijos – borelijos, aptinkamos erkių virškinimo trakte. Ligos sukėlėjas, įsisiurbus užsikrėtusiai erkei, žmogui dažniausiai perduodamas per 1–3 dienas. Todėl jei erkė nedelsiant pašalinama po įsiurbimo, infekcijos rizika žmonėms labai sumažėja.

Būdingiausias boreliozės simptomas – odos bėrimas, kuris atsiranda įkandimo vietoje praėjus 1–4 savaitėms. Galimi galvos, raumenų, sąnarių skausmai, karščiavimas, bendras silpnumas. Vėliau gali atsirasti neurologinių, kardiologinių sutrikimų, vystosi sąnarių uždegimas. Gydoma antibiotikais. Deja, persirgus borelioze, imunitetas neįgyjamas, ir žmogus gali susirgti šia liga pakartotinai. Kol kas vakcinos prieš Laimo ligą nėra.

SKIEPAI - VEIKSMINGIAUSIA ERKINIO ENCEFALITO PROFILAKTIKOS PRIEMONĖ

PROFILAKTIKA

Kadangi patikimo apsaugos nuo erkių būdo nėra, reikia imtis priemonių, padedančių išvengti erkių sukeltų ligų.

Vienintelė patikima profilaktikos priemonė – skiepai nuo erkinio encefalito. Imunitetui nuo erkinio encefalito susidaryti reikalingos trys vakcinos dozės, kurios turi būti įskiepijamos su 1–3 ir 5–12 mėnesių pertraukomis. Rekomenduojama skiepyti vaikus nuo vienerių metų amžiaus.

Iškylaudami gamtoje venkite pamiškių ir aukštos žolės, naudokite erkes atbaidančias priemones, nors tai gelbsti tik trumpam laikui.

Dėvėkite uždarus drabužius ilgomis rankovėmis, taip pat ilgas kelnes, kurias svarbu susikišti į puskojines. Iškylai į gamtą pasirinkite šviesesnius drabužius.

Po iškylas gamtoje būtina rūpestingai apžiūrėti kūną.